

Nyt fra Museumsforeningen

Seneste nyt

Farvel til bestyrelsen

Som det vil være bekendt, er jeg trådt ud af foreningens og museets bestyrelser ved generalforsamlingen dette år. Det har været 11 spændende år med mange dejlige oplevelser, men jeg synes tiden var inde til at få nye og yngre kræfter til at overtage posten efter mig.

Jeg fortsætter mit arbejde som ansvarshavende redaktør af foreningens blad i samarbejde med min dygtige medredaktør Lene Bruunsgaard. Ligesom jeg også vil fortsætte med optagelser og interviews af ældre Hørsholm borgere.

Jeg vil benytte lejligheden til at takke museets leder, Lisbet Hein, og alle museets medarbejdere for et altid godt og inspirerende samarbejde. Ligeledes vil jeg takke foreningens medlemmer, der har vist så stor interesse for de forskellige arrangementer, jeg har fået lov til at planlægge.

Til slut en tak til mine bestyrelseskolleger for 11 års godt samarbejde. (*Elisabeth Just Møller*)

Kalender for kommende arrangementer

Dato / 2007	Arrangement
16. september	Spadseretur i Købmagergadekvarteret og besøg i Perchs thehandel
14. oktober	Rundvisning på Eremitagen
23. oktober	Besøg i Danske Bank
15. november	Rud. Rasmussens Snedkerier

Se mere om arrangementerne under "Kommande arrangementer".

"Hirschholm Egnens Krigshistorie"

Artikel fra 'Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn', den 17. november 1807:

For den tilkommende Historieskriver er enhver sandfærdig Efterretning om Dagens Tildragelser, selv den ubetydeligste, af megen Vigtighed. Forfatteren af disse Linier tager derfor ikke i Betænkning at meddele følgende Udtog af en Dagbog, han har holdt paa Hirschholm fra Krigens Begyndelse til nu. Adskilligt deri er uvigtigt, men meget vil dog tjene til at udbrede Lys over een og andens gode eller slette Conduite.

Samme Dag, hans Kongl. Høiheds Kronprind-

sens Opfordring, førend Høistsamme forlod Sjælland, var bleven bekendt her i Egnen, blev Kystmilitzen om Aftenen Klokker ni tilsagt, strax at møde paa den saakaldte Ridebane. Den indstillede sig, opholdt sig hele Natten paa Gaden og i Værtshusene, og blev om Morgenen derpaa afdeelt til Vagt mellem Hirschholm og Kysten. Denne Vagt, som kun var bestemt til at observere Engellændernes Bevægelser paa Søen, continuerede de følgende Dage. Rapporterne bleve afgivne fra Bestyreren til Kystmilitse-Chefen, Herr Amtmand Archtander, i Frederichsborg. Men da denne Militz for største Delen bestaaer af Dagleiere og andre fattige Folk, som ikke kunde undvære den Tid, der medgik til Møderne, saa begyndte omsider adskillige at murre over den bestandige Paradering, hvormed de hindredes fra at fortjene Livets ophold. Imidlertid blev denne Misfornøielse snart standset ved en større Ordens Indførelse, da der omsider kun blev tilsagt saa mange, som der behøvedes til Vagten.

Første Afdeling af Landeværnet var allerede detacheret til Kjøbenhavn og Cronborg, anden Afdeling var tilsagt at indstille sig i Cronborg, og tredje Afdeling skulde, efter Hans Kongl. Høihed Kronprindsens Befaling, holde sig parat med deres Vaaben, være sig enten Geværer eller Høtyve. Mandskabet af anden Afdeling forsamlede sig i Følge deraf paa Hirschholm, men vægrede sig tildeels for at lyde Ordren, med mindre det fik en Officier til at anføre sig. Denne gaves ikke, og kun med Møie bragte Stedets Øvrighed det til at efterkomme Befalingen.

Kystmilitsevagten, dels væbnet med Geværer, dels med Høtyve, dannede en Kjede fra Stranden til Hirschholm. Den 16 Augusti om Morgenen Klokker sex bleve Hirschholms Indvaanere vækkede af de retirerende Kystmilitseposter, som bragte Efterretning om, at man fra Daggrøningen havde seet Fienden udskibe sit Cavallerie ved Vedbek. Adskillige af Hirschholms Indvaanere flygtede til Kjøbenhavn, Frederichsborg og ind i Landet, da man endnu ikke vidste de landende Troppers Bestemmelse, men den største Deel blev.

Forfatteren heraf begav sig med to andre ned til Stranden, for at tage de Landede i Øiesyn. Ved hans Ankomst Klokker 11, bleve Jægerne under blæsende Musik udskibede. Linietropperne, Bjergskotterne, Cavalleriet og meget Feldtartilierie vare allerede i Land, og stode tildeels paa begge Sider af Strandveien mellem Smidstrup og Ved-

bek, med adskillige Feldtvagter og Videtter af Linietropperne paa Bakkerne og Smidstrupveien. Der herskede Orden, ingen anholdtes, og kun enkelte spurgte, hvor langt der var til Kjøbenhavn og hvor mange Franskmænd der var i Sjælland. For Vedbekkro, som det eneste Værts- hus der i Egnen, stode to Poster med dragne Bajonetter, for at forekomme, der skulde stimle for mange ind ad Gangen, men disse lod Bajonetterne synke for de Danske, der vilde gaae ind i Kroen.

Allerede om Formiddagen blev der fra Armeen requireret Befordringsvogne paa Hirschholms Amtsstue, hvilke og strax af Amtsstuen bleve tilsagte. Kudskene skulde modtage Fourage for deres Heste paa to Dage, og Regning over Befordringen blev forlangt. Men istedet for to Dage, bleve de fleste 8 til 10 Dage ved Armeen.

Dagen efter, den 17de, gik Forfatteren heraf, ad Kongeveien mod Kjøbenhavn for at see, hvorvidt Engellænderne vare avancerede. Adskillige, han mødte underveis, sagde ham at Arrieregarden befandt sig ved Lundehuset, men da han kom til Sorgenfriskoven, stod den sidste Feldtpost der endnu. En Beboer, han talede med, sagde ham, at det var rigtigt, de fiendlige Tropper havde om Morgenen ganske forladt Lyngbyegnen, men de vare komne tilbage igjen om Eftermiddagen, Man udlede heraf, at der maatte være skeet et Udfald fra Kjøbenhavn, hvorved de vare blevne tilbagedrevne.

Fra denne Tid hørte man intet i de første Dage her paa Hirschholm til Ven eller Fiende. Posterne standsede fra Mandag Morgen, endog mellem Helsingøer og Hirschholm. Først om Fredagen indstillede der sig en Kommando lette Dragoner eller Husarer under en Lieutenant During, og gjorde Hold paa Ridebanen, Efter en dygtig Frokost, der kostede over en Snes Daler, gjorde denne Commando en Recogniseringstour ned ad Helsingøerveien til Nykro, hvorfra den kom tilbage om Eftermiddagen. Een af Mandskabet var saa drukken, at han dinglede sovende på Hesten og maatte have kjørende Befordring. En lagttager, som vilde have bemærket, at der var tre Vogne for een beredt for ham, gjorde den Anmærkning, "at ogsaa han havde været mange Gange fuld, men ikke seet en eneste Vogn til sin Tjeneste; derimod var der strax tre parate for en fiendtlig Husar, naar denne behagede at drikke sig fuld i Danmark."

Mindre Cavalleriecommandoer besøgte nu af og til Egnen, hver Gang der var noget at forhandle med Amtsstuen. Officierene og deriblandt General Linsengen vare meget gridsk paa Kort over Sjælland, men blev ingensteds tilfredsstillede dermed. Kun den forbemeldte Lieutenant During fandt engang et lille saadant Kort

paa Amtsstuecomptoirøren, forlangte det tilkjøbs, og erklærede sig, da det blev negtet ham, for Marodeur, i det han rev det af.

(Fortsættes).

En kommentar

Af Jens E. Christiansen, Nivå.

Ovenstående artikel blev bragt den 17. november 1807 i 'Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn' et magasin, der udkom 2 gange om ugen fra 1804 til 1831. Der er ikke angivet nogen forfatter til artiklen, men meget tyder på, at der er tale om magasinets redaktør og forlægger, litteraten Johan Werfel, der gennem mange år boede i Hørsholm. På museumsforeningens hjemmeside vil dette blive belyst nærmere.

Artiklen slutter med, at den vil blive fortsat, men det skete tilsyneladende aldrig, i hvert fald ikke frem til oktober 1809, hvor jeg stoppede min gennemgang af 'Nyeste Skilderie'. En fortsættelse kunne ellers have været interessant, da den utvivlsomt ville have indeholdt en skildring af Københavns bombardement, oplevet fra Hørsholm. Brandskæret må have været tydeligt herude.

I artiklens første afsnit skriver forfatteren, at for en kommende historiker er 'enhver sandfærdig Efterretning om Dagens Tildragelser, selv den ubetydeligste, af megen Vigtighed', og at han ikke tøver med at bringe dem, da de kan 'tjene til at udbrede Lys over een og andens gode eller slette Conduite'. Det må netop være for, at der kan kastes lys over nogle Hørsholm-borgeres handlinger, at han nævner, at de fleste udskrevne vogne ikke kun blev hos englænderne i 2, men i 8-10 dage, - at der blev serveret en 'dygtig Frokost, som kostede over en Snes Daler', for de engelske dragoner, der skam betalte, - og endelig at ikke kun én, men 3 vogne var parate til at befordre en fjendtlig soldat, hvem det havde behaget 'at drikke sig fuld i Danmark.' Ubetydelige hændelser tilsyneladende, men alle eksempler på dadelværdig adfærd. 136 år senere, da Sjælland igen var besat, betegnede man noget sådant værnemageri. Den eneste modstand, dvs. 'gode conduite', de engelske tropper ifølge forfatteren mødte her på egnen, var på Amtstuen, hvor man nægtede at sælge dem et kort. Dette, sammenholdt med det forrige om hørsholmeres appetit på at profitere på krigen, får mig til at konkludere, at der ligger en vis sarkasme i artiklens overskrift, "Hirschholm Egnens Krigshistorie".

På www.museums-foreningen.dk findes en række samtidige artikler o. an., samt nogle overleveringer, alle med større eller mindre tilknytning til Hørsholm egnen 1807 - 14. (*Jens E. Christiansen har meddelt, at han forventer at have ovennævnte materiale klar til Museumsforeningens hjemmeside medio august måned. (Red).*)

Nyt fra Museet

Hørsholm Egnsmuseum - Årsberetning for 2006

Årsberetningen kan rekvireres ved henvendelse til Hørsholm Egnsmuseum eller læses på www.hoersholmmuseum.dk.

Jon Jonsen Litle - udstilling på Esrum Kloster

Af museumsinspektør Lisbet Hein.

Den allerførste skriftlige kilde, der omtaler Hørsholm er fra 1305. Det er et brev til bispen i Lund, som adelsmanden Jon Jonsen Litle (eller "lille") skriver fra sin ejendom Hyringsholm (senere Hørsholm). Litle tilhørte den navnkundige Hvideslægt, og han spillede en vigtig rolle i landets politiske historie i sidste halvdel af 1200-tallet. Hans liv er beskrevet flere steder, bl.a. i H. C. Rosteds bog "Fra adelsborg til kongeslot". Jon Jonsen Litle støttede cistercienserklosteret i Esrum, og han blev efter sin død i 1307 begravet i klosterkirkens kor. Esrum Kloster er i dag et spændende museum og kulturcenter, og her vises for tiden en udstilling om Jon Jonsen Lille, som man har valgt at kalde ham. For åbningstider og andre oplysninger, se www.esrum.dk/kloster. Mere om Jon Jonsen Litle og hans borg i Hørsholm kan læses i næste nr. af "Nyt fra Museumsforeningen".

Afholdte arrangementer

Omtale af disse kan læses på www.museumsforeningen.dk.

Museumsforeningen for Hørsholm og Omegns ordinære generalforsamling.

Mandag den 7. maj 2007 blev den årlige generalforsamling afholdt. Indkaldelse og dagsorden jf. *Nyt fra Museumsforeningen nr. 2007/2*. Årsberetning samt årsregnskab 2006 og budget for 2007 blev gennemgået og godkendt. Årsberetningen kan rekvireres på tlf. 45 86 07 11 eller læses på www.museumsforeningen.dk. Bestyrelsen havde indstillet uændret kontingent for 2008. 185,- kr. pr. husstand, 135,- kr. for en pensionisthusstand. Forslaget blev godkendt. Ledende museumsinspektør Lisbet Hein, Hørsholm Egnsmuseum, orienterede om museets aktiviteter i 2006 i samarbejde med Ole Lass Jensen, der fortalte om de nye arkæologiske områder, som Hørsholm Egnsmuseum skal servicere i de kommende år. Poul Erik Stjernholm forelagde Hørsholm Egnsmuseums regn-

skab for 2006 til efterretning.

I henhold til vedtægterne var formanden, Jens Th. Hansen på valg. Jens Th. Hansen blev genvalgt for en 2-årig periode. Endvidere var Elisabeth Just Møller på valg. Elisabeth Just Møller ønskede ikke genvalg. Peter Brandi blev valgt til nyt medlem af Museumsforeningens bestyrelse. Ingen af de øvrige bestyrelsesmedlemmer var på valg. Eva Würtz, Ruth Hallander og Thorkild Grue-lund blev genvalgt som suppleanter. Erik Wetche blev genvalgt som revisor. På det konstituerende møde blev Hanne Bødtger genvalgt til næstformand og Poul Væver genvalgt som kasserer. Foreningens repræsentanter i museets bestyrelse blev Hanne Bødtger, Peter Brandi, Poul Erik Stjernholm og Jens Th. Hansen.

Efter generalforsamlingen holdt historikeren Michael Bregnsbo et indlevende foredrag om Christian VII's dronning Caroline Mathilde, med udgangspunkt i hans nylig udkomne bog "Caroline Mathilde. Magt og skæbne". (JTH)

Kommende arrangementer

Søndag den 16. september 2007 – Spadseretur i kvarteret omkring Købmagergade og besøg i Perchs thehandel

Spadsereturen er med seniorforsker Claus M. Smidt, der på sin egen levende og indsigtfulde måde fortæller om bydelen, dens historie og de mennesker, der boede der. Efterfølgende inviterer Museumsforeningen til besøg i Perchs thehandel, et lille stykke industrikultur i hjertet af København, grundlagt i 1835, hvor vi får fortalt om stedet, mens vi drikker te og spiser kage.

Mødested og tidspunkt: Frederiksborggade 11, d.v.s. hjørnet af Frederiksborggade og Nørre Voldgade kl. 10.20. Arrangementet slutter kl. ca. 14.00.

Tilmelding: Senest den 31.8 via www.museumsforeningen.dk eller til Hørsholm Egnsmuseum 45 86 07 11 i kontortiden.

Pris: Gratis for medlemmer. Hvis der er plads kan ikke-medlemmer deltage for 150,- kr., der betales til den arrangementsansvarlige på mødestedet.

Praktiske oplysninger: Maks. 30 deltagere. Deltagerne skal være forholdsvis godt gående. (HB)

Søndag den 14. oktober 2007 – Eremitagen

Vores guide på jagtslottet Eremitagen er historiker Niels Peter Stilling, som har skrevet om Eremitagen i sin bog: "Kongehusets boliger igennem 100 år". Eremitagen er et af Europas smukkeste beliggende jagtslotte i centrum af Dyrehaven. Et byg-

ningsværk i fuld harmoni med sine omgivelser, bygget af arkitekt, hofbygmester Lauritz de Thurah.

Mødested og tidspunkt: Kaperholdepladsen ved Klampenborg station kl. 14.00. Kl. 14.15 køres i hestevogne ud til Eremitagen, hvor der er arrangeret rundvisning kl. 15.00. Efter rundvisningen køres kl. 16.15 tilbage til Kaperholdepladsen.

Tilmelding: Senest den 14.9. via www.museums-foreningen.dk eller til Hørsholm Egnsmuseum 45 86 07 11 i kontortiden.

Pris: 150,- kr. for medlemmer. Hvis der er plads kan ikke-medlemmer deltage for 250,- kr. Girokort udsendes umiddelbart efter tilmelding med betalingsfrist senest den 24.9.2007.

Praktiske oplysninger: Maks. 40 deltagere. Deltagerne skal kunne gå på trapper samt stige op i hestevogn. Museumsforeningen byder på lidt forfriskende efter besøget på Eremitagen. (HB)

Tirsdag den 23. oktober 2007 – Danske Bank

Omvisningen vil fokusere på, at Danske Bank er andet og mere end et pengeinstitut. Det er resultatet af en nærmest endeløs række af fusioner af større og mindre banker og sparekasser, der for Den Danske Landmandsbank og Københavns Handelsbanks vedkommende går tilbage til henholdsvis 1871 og 1873. De to konkurrenter lå side om side i næsten alle årene indtil fusionen i 1990 – tilmed i to af de mest interessante 1700-tals bygninger i København: Erichsens Palæ og Peschiers Gård. Det er disse to historiske bygninger med deres unikke interiører, der bl.a. er målet for besøget i Holmens Kanal. Rundvisningen forestås af kurator for Danske Bank-koncernens kunstsamling Adam Grandjean.

Mødested og tidspunkt: Holmens Kanal 2, København kl. 16.50. Program: Kl. 17.00: Velkomst i Bellevue Salen, kl. 17.15: Rundvisning i Erichsen Palæ og Peschiers Gård, kl. 18.30: Let traktement i Peschiers Gård, kl. 19.15: Afslutning.

Tilmelding: Senest den 2.10. via www.museums-foreningen.dk eller til Hørsholm Egnsmuseum 45 86 07 11 i kontortiden.

Pris: Gratis for medlemmer. Hvis der er plads, kan ikke-medlemmer deltage uden betaling.

Praktiske oplysninger: Maks. 45 deltagere. Almindelig gående. Der er trapper. (HB)

Torsdag den 15. november 2007

Rud. Rasmussens Snedkerier

Firmaet Rud. Rasmussens Snedkerier er fra 1869 og rummer det ypperste af Dansk Møbelkunst. Besøget afrunder Museumsforeningens arrangementer omkring temaet: Industrikluturens år. Rud. Rasmussen er efterfølgende vært ved et lettere traktement.

Mødested og tidspunkt: Nørrebrogade 45, København igennem døren ind i gården, kl. 16.00.

Tilmelding: Senest den 26.10. via www.museums-foreningen.dk eller til Hørsholm Egnsmuseum 45 86 07 11 i kontortiden.

Pris: Gratis for medlemmer. Hvis der er plads kan ikke-medlemmer deltage for 50,- kr., der betales ved indgangen.

Praktiske oplysninger: Maks. 30 deltagere. Der er en del trapper, som man skal kunne klare. (HB)

Generelt

Vi vil gerne bede om vores medlemmers e-mail adresse. Gå venligst ind på www.museums-foreningen.dk forside og send din e-mail adresse til os. (Red.)

Åbningstider for Hørsholm Egnsmuseum:

Udstillinger: Tirsdag – søndag kl. 13-16.

Lokalarkivet: Tirsdag kl. 10-12, onsdag kl. 13-17, samt efter aftale.

Kontortid: Tirsdag-fredag kl. 10-14.

Telefon: 45 86 07 11

Mail: post@hoersholmmuseum.dk

Hjemmeside: www.hoersholmmuseum.dk.

Nyt fra Museumsforeningen

udgivet af Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn.

Redaktion: Elisabeth Just Møller (EJM) (ansvh.) og Lene Bruunsgaard (LB)

Oplag: 800 eksemplarer

Tryk: Ilsted Tryk, Nivå.

Deadline indlæg til næste nr.: 15. september 2007.

Museumsforeningens bestyrelse: Jens Thorkil Hansen (formand), Hanne Bødtger (næstformand), Peter Brandi, Poul Erik Stjernholm samt Poul Væver (kasserer). Suppleanter: Ruth Hallander, Thorkild Gruelund og Eva Würtz.

Hjemmeside: www.museums-foreningen.dk

Medlemskab: Via www.museums-foreningen.dk eller ved henvendelse til Hørsholm Egnsmuseum i kontortiden. Årskontingent 185,- kr.

Med mindre andet fremgår, er eftertryk af bladets artikler tilladt med tydelig kildehenvisning.